

Disciplinärenden vid Samhällsvetenskapliga fakulteten, SU

En undersökning bland studierektorer och lärare om förekomst, åsikter och möjliga förbättringar

Saga, 25 mars 2020

Bakgrund

Samhällsvetenskapliga fakultetsnämnden gav den 14 maj 2019 Samhällsvetenskapliga fakultetens arbetsgrupp för utbildning på grund och avancerad nivå (Saga) i uppdrag att inventera de typer av disciplinärenden som äger rum hos institutionerna, att identifiera områden där stöd efterfrågas från institutionerna, samt att om möjligt identifiera tillvägagångssätt för att förebygga och hantera disciplinärenden. Återrapportering skulle ske i januari 2020.

Tillvägagångssätt

Saga konstruerade en enkät (bilaga 1 och 2) som skickades till studierektorer och lärare inom fakulteten. Enkäten fanns tillgänglig att besvara under perioden 18 juni – 8 september 2019. om erfarenheter av och åsikter kring disciplinärenden. De båda enkäterna (där respektive studierektor uppmanades vidarebefordra den som ställts till lärare) skilde sig något åt i sin utformning. Efter påminnelse inkom svar från 11 av fakultetens 16 institutioner. 84 lärare svarade, och de representerar 12 institutioner.¹

Omfattning av disciplinärenden

UKÄ publicerade den sista sammanställningen av statistik från lärosätenas disciplinnämnder 2015, och sedan dess publicerar SU inte längre statistik över antal och typer av disciplinärenden. Därför inleddes enkäten med några frågor som syftade till att få en ungefärlig uppfattning om omfattningen av disciplinärenden hos fakultetens institutioner. Det bör påpekas att den omfattning som redovisas här endast är upptäckta och misstänkta fall och inte säger något om den egentliga omfattningen. Frågorna bygger på de svarandes egen erinran och uppfattning. De ska alltså ge en uppfattning om volymer snarare än tolkas som exakta data.

Av studierektoreernas svar framgår att alla elva institutioner har anmält något ärende till disciplinnämnden de senaste fem åren. I de flesta fall handlar det om ett fåtal ärenden per år. Sju av de elva institutionerna anger att man anmält 1-11 ärenden under de senaste fem åren. Samtidigt anger två institutioner att de anmält mellan 80-101 ärenden. Eftersom enkätsvaren är anonyma vet vi inte vilka som angett större eller mindre antal fall, men det är rimligt att tänka sig att de som anger riktigt många fall, är institutioner som också har många studenter.

¹ Saga har förutsatt att studierektorer vidarebefordrat enkäten till lärare enligt uppdrag, men ingen uppföljning av detta har genomförts.

Plagiat är den vanligaste formen av upptäckt fusk, 10 av de 11 svarande institutionerna har haft något sådant fall. Det vanligaste svaret (sju institutioner) är att man har haft upp till 10 fall under de senaste fem åren, medan två institutioner anger att man har haft fler än 100 fall under perioden. Även i lärarenkäten framstår plagiat som den i särklass vanligaste formen för fusk. Otillåtna samarbeten har förekommit på nio institutioner och otillåtna hjälpmedel på sju institutioner. Otillåtet samarbete förekommer mer i svaren från lärarna, medan otillåtna hjälpmedel är som vad som anges som vanligast förekommande i studierektorernas svar. Möjligen beror skillnaden på att otillåtna hjälpmedel ofta upptäcks av tentavakter och den informationen går direkt till studierektorer, medan lärare typiskt sett är de som upptäcker otillåtet samarbete.

Kategorin störande beteende är intressant. Drygt 10 procent av lärarsvaren uppger att man hanterat ärenden som handlar om störande beteende, medan endast en av studierektorerna anmält störande beteende. Kategorin störande beteende uppmärksammas i flera av fritextsvaren, framför allt från lärare och i vissa fall med hänvisning till psykisk ohälsa som en möjlig bakgrund. En möjlig anledning till de relativt få anmälningarna om störande beteende framkommer i svar från en lärare: *Jag vill särskilt lyfta fram hotfulla mail från studenter som inte är nöjda med betyg (vilket jag klassat som störande beteende, ovan). Man står ganska ensam som lärare - det finns inga rapporteringsvägar för detta (vad jag känner till) och mailen är förstås inte öppet hotfulla, bara påstridiga med en stark underton. Det är alltså svårt att veta vart man ska ta vägen med det, vilket leder till en tröskel att börja söka efter vägar, om man ens kommer på att man kan anmäla det.*

Trender i disciplinärendena

Studierektorernas fritextsvar på frågan om man ser någon ökande eller minskande trend ger ett ganska samlat intryck. Ingen anger att man ser en minskande trend, men flera svar anger att antalet fall är stabilt, eller att det går i vågor. De typer av fall där ökning noteras är otillåtna hjälpmedel, specifikt mobiltelefoner i fickan, samt otillåtet samarbete och plagiat. En studierektor skriver: *Jag kan inte säga att det är någon trend, det är ganska stabilt. Däremot har det i stor utsträckning varit på samma delkurs så nu har vi ändra examinationsuppgiften där.*

Även hos lärarna är det vanligaste svaret att man inte ser någon tydlig tendens att någon särskild typ av disciplinärenden skulle vara ökande. Flera av lärarnas svar beskriver en stabil nivå, där plagiat ofta tas upp som den vanligaste formen av fusk. I flera av svaren analyseras orsakerna till detta, och okunskap eller att studenterna inte har rätt förberedelse från gymnasiet anges som en bidragande orsak till plagiat: *Plagiat beroende på bristande kunskaper i att skriva referat*, som en lärare uttrycker saken. Även bristande förmåga att uttrycka sig i skrift, tas upp som en faktor som kan bidra till att studenter väljer att plagiera istället för att skriva själv. Några nämner istället teknologi som en bidragande orsak, till exempel genom att tillgång till nätet underlättar plagiat, eller att mobilen underlättar fusk på salstenta. En lärares svar får sammanfatta: *Nej, jag tycker att det alltid har varit en fråga om att studenterna antingen självplagierar, plagierar annan student som tidigare examinerats i kursen eller inte anger källa i litteratur eller från internet. Jag upplever dock att det finns en*

okunskap bland både personal och studenter att störande beteende kan vara föremål för disciplinåtgärd. Det kan lyftas fram mer.

Att anmäla eller ej – hur hanterar lärare och studierektorer misstänkt fusk?

Eftersom misstänkt fusk är ovanligt, är det också en stor andel av de svarande lärarna som inte alls, eller bara i ett eller ett par fall, stött på misstänkt fusk under de senaste fem åren. Av fritextsvaren framgår ändå att de som har stött på misstänkt fusk har en klar uppfattning om hur misstänkt fusk ska hanteras. Den vanligaste åtgärden från lärares sida är att omedelbart överlämna misstänkt fusk till studierektor eller till annan på institutionen som är utsedd att vara ansvarig för hantering av disciplinärenden. Av svaren framgår att detta överlag är en inarbetad rutin på institutionerna att det är väl känt och inte upplevs som oklart eller på något annat sätt problematiskt: *Policyn på min institution är att lärare/handledare direkt bollar ärendet vidare till studierektor, och så har jag alltså agerat.*

Många av exemplen som refereras i svaren handlar om misstänkt plagiat. Det vanligaste enligt fritextsvaren är att läraren överlämnar underlag t ex studentens originalarbete och Urkundanalysen, och att studierektor därefter utreder och i förekommande fall sammanställer underlag inför anmälan. I samband med att läraren överlämnar ärendet till studierektor för utredning informeras den berörda studenten av antingen lärare eller studierektor/disciplinärendeansvarig om att en utredning om misstänkt fusk har inletts.

Bland de studierektorer som svarat, har över 80 procent varit med om att inte anmäla ett fall av misstänkt fusk. Bland lärare är motsvarande andel lägre, knappt 30 procent. Anledningarna till att man valt att inte anmäla respektive gå vidare med ärendet är ganska lika mellan studierektorer och lärare.

Tabell 1. Andel som övervägt, men valt att inte anmäla/gå vidare med misstänkt fusk (flera val möjliga). Procent.

Anledning	Studierektor	Lärare
Osäker på om det är ett disciplinärende	56	62
Alltför resurskrävande	11	25
Osäker på processen	0	8
Annan anledning	44	33

Det är kanske inte överraskande att andelen lärare som varit med om att inte gå vidare med misstänkt fusk är lägre än andelen studierektorer som valt att inte anmäla. För läraren handlar det om att vända sig till disciplinansvarig på den egna institutionen, medan det för studierektor handlar om en anmälan till disciplinnämnden. Det är också värt att notera, att bland studierektorer är det ingen som valt att inte gå vidare p.g.a. osäkerhet om processen, och endast en person som valt att inte gå vidare p.g.a. att det upplevs som alltför resurskrävande. Därmed inte sagt att det inte skulle vara mycket resurskrävande att driva ärendena. Tvärtom finns en gemensam uppfattning bland studierektorer och lärare att det är ett mycket resurskrävande arbete – inte minst de ofta förekommande plagiatärendena.

När lärare berättar om situationer där de övervägt, men valt att inte anmäla ett ärende till disciplinnämnden, handlar det oftast om oklarheter. En typ av oklarhet handlar om att det vid diskussion med studenten framgått att denna inte förstått reglerna, att det inte funnits något uppsåt att vilseleda, och liknande. En lärare skriver: *Studenten var utbytesstudent och det framgick inte av uppgiften hur referenshantering skulle ske. Det var uppenbart att studenten hade en för låg kunskap om hur referenshantering och citering ska ske. Jag informerade studenten ifråga och hen fick lämna in en omarbetad uppgift.*

Flera lärare berättar att man upplevt att samtalet med studenten fungerat pedagogiskt – att studenten lärt sig och förstått inför framtida uppgifter.

En ytterligare anledning till att en lärare väljer att inte gå vidare, som framträder i fritextsvaren, är att läraren vid en initial undersökning dragit slutsatsen att det faktiskt inte handlar om ett disciplinärende. Det kan bero på att läraren upptäcker en godartad förklaring till det uppkomna t ex att studenten själv lyckats ladda upp en tidigare version av arbetet i Urkund.

En annan typ av oklarhet handlar om att läraren antingen inte kunnat utröna om det faktiskt handlat om fusk, eller att det inte gått att tydliggöra vem som gjort vad eller liknande. Ibland sammanfaller de olika oklarheterna, som i den här lärarens kommentar: *De verkade inte haft en intention att vilseleda mig och det hade varit svårt för mig att påvisa. Jag tror att studenterna insåg allvaret i detta.* I en situation av det här slaget, är det viktigt att inte föregripa det som ska vara disciplinnämndens avgörande. Där man är osäker bör ärendet anmälas till disciplinnämnden, se vidare Kommentarer, nedan.

Bland studierektorers fritextsvar där skäl till varför man valt att inte gå vidare anges ett exempel där en lärare noterat en hög procentuell överensstämmelse i Urkund, men missat att ta hänsyn till att referenserna ingick i detta. I något fall har en utredning visat på oklarheter i instruktionerna till studenterna. Det kan också spela roll vilken typ av inlämning det handlat om när misstänkt fusk upptäcks. En studierektor skriver (min understrykning): *I fall med inlämningsuppgifter där studenterna skall lösa övningsuppgifter och/eller skriva utredande text kan ibland inslag av plagiering förekomma. I vissa fall går det direkt till disciplinnämnden (där uppgiften utgör en del av examinationen), men i andra fall faller det inom ramen för det pedagogiska arbetet att lära studenterna vad som är tillåtet och inte.*

Det är också intressant att notera att flera studierektorer utvecklar hur erfarenhet av misstänkta disciplinärenden påverkar rutiner och processer på institutionen. T ex skriver en studierektor om ett fall för flera år sedan då man tolkade en utländsk students flera ”plagierade” uppsatsavsnitt som resultat av att hen inte förstått själva uppsatsprocessen. Studierektorn skriver: *I efterhand har vi insett att ärendet borde ha anmälts och numera genomför vi systematisk kontroll av alla uppsatser, ibland även löpande under terminen som en del av lärandet i hur man skriver vetenskapliga uppsatser.*

Det är intressant att notera att såväl lärare som studierektorer ger exempel på hur misstänkta fuskärenden lett till pedagogiska vinster såväl i det direkta fallet, som i fråga om förändrade instruktioner eller kursupplägg. Mer om detta i senare avsnitt.

Kommentar: Bland fritextsvaren såväl från studierektorer som från lärare förekommer ganska många exempel på hur ett samtal som inledningsvis syftar till att ta reda på vad som hänt i ett misstänkt disciplinärende, istället får en pedagogisk eller tillrättavisande funktion. Det ligger i sakens natur, att någon form av inledande arbete måste göras, med att reda ut om det som inträffat utgör ett ärende som bör överlämnas till disciplinnämnden. Det är viktigt att notera att det är en balansgång för lärare och i synnerhet studierektorer, att inte det här undersökande arbetet blir till en ersättning för en formell disciplinprocess. I nästan alla fritextsvaren tycks man ha hamnat rätt i den balansgången, men i några få fall är detta inte helt tydligt. I något fall har en lärare avstått från att anmäla vidare och kommenterar att systemet är krångligt och i första hand stödjer studenterna.

Hur förebygga disciplinärenden?

Vi bad såväl lärare som studierektorer om exempel på ”lyckade förändringar i stort och smått, som kanske kan vara till nytta för andra att känna till.” Väldigt många svar rör information till studenterna, och ofta noteras särskilt att det är viktigt att inte endast tala om vad man *inte får* göra utan även hur man *ska* göra: *Vad gäller att minska andelen plagiatärenden så arbetar vi för att medvetandegöra studenter om vad som är plagiat, såväl muntligt som genom olika former av quiz. Vi söker tydliggöra var gränsen går mellan önskvärt samarbete kring kursinnehåll och vad det innebär att skriva sina tentamina enskilt. Vi har upptäckt att det är en svår gräns för studenter att dra och vi inser att vi behöver vara mer noggranna när vi instruerar studenter om olika arbetsformer.*

Många av svaren beskriver att man ger ofta återkommande information om plagiat, otillåtet samarbete och andra typer av fusk. Detta sker vid programstart, men också vid varje kursstart, i alla kursplaner, i Athena, i samband med varje tentamen/hemtentamen, osv. I vissa fall ombeds studenter att i samband med examination bekräfta att man tagit del av reglerna och intyga att det inlämnade inte är plagierat. Den sortens bekräftelse kan tjäna som en förebyggande påminnelse ”i rätt tid”.

Flera olika sätt att försäkra sig om att studenterna faktiskt vet vad som är otillåtet tas upp. En lärare skriver: *En mycket lyckad förändring har varit att inleda kurser med quizzar som innehåller frågor om vad plagiat är, vad som förväntas av studenterna i termer av referenser, etc. Detta eliminerade i princip samtliga plagiatärenden.*

Andra sätt att arbeta pedagogiskt är att sätta plagiatfrågorna i ett sammanhang. Exempel som tas upp i svaren är att ta upp frågor om intellektuell egendom och plagiering, ett annat att i en kurs i forskningsmetodik ägna större utrymme åt etikfrågor. Tips på material om plagiering som tas upp är bland annat en film från SUs bibliotek och material om plagiering från CEUL.

Ett annat sätt att förebygga disciplinärenden som nämns är att använda plagiatkontroll vid inlämningar som inte är examinerande. Därmed kan man visa för studenter vad i deras eget arbete som inte skulle varit tillåtet vid examination, utan att det blir frågan om disciplinärenden.

Flera svar tar emellertid upp att övertramp inte sker endast av okunskap, utan medvetet. En lärare betonar vikten av att *...förklara till studenter vid introduktionstillfällen att fusk kommer oftast från stress, men det finns alltid en bättre lösning på stress än att fuska, t.ex. ta problemen till lärare eller studievägledaren* Som en lärare påpekar, kan vi *...hjälpa studenterna att inte hamna i situationen där de frestas att fuska: till exempel genom undervisning i tidsplanering av uppsatsarbetet samt stoppstationer på vägen där arbetets framväxt diskuteras*. En annan lärare tar upp värdet av *Dialog med studenterna och försöka vara nära dem. Att de tydligt ska få redovisa för vad de gjort så de känner att de faktiskt inte behöver ta till nå't fuffens*.

Förändringar i hur examinationen genomförs kan också vara ett sätt att förebygga disciplinärenden. Att helt byta examinationsform kan vara ett sätt: en institution skriver till exempel, att man börjat använda salstenta i större utsträckning än tidigare vilket försvårar t ex plagiering.

Andra ger exempel på hur man kan göra justeringar i den existerande examinationsformens genomförande. Tre förslag på justeringar inom ramen för olika typer av examination, kan tjäna som exempel:

- *För att undvika plagiering har vi förändrat det pedagogiska arbetssättet vid uppsatshandledning så att vi kan följa studenterna genom stegen i skrivprocesserna.*
- *Tillse att betygssättning vid grupparbeten sker rättssäkert och individuellt. I mitt fall genom att en examination är individuell men handlar om grupparbetet. Den examinationen viktas med gruppuppgiften och höjer/sänker betyget. Det funkar - betygen differentieras.*
- *Där möjligt skapa uppgifter som är svåra att lösa med kopiering. Kräva att alla gruppmedlemmar ska individuellt bekräfta inlämningar och gör tydligt att alla gruppmedlemmar har ansvar för det inlämnade och hålls ansvariga vid oegentligheter.*

Några av svaren tar upp sätt att förebygga disciplinärenden genom att låta konsekvenserna "avskräcka". En institution nämner att man i föreläsning berättar *exakt vad som händer när en student blir påkommen med fusk för att de ska förstå att det är större saker på spel än en liten tillsägelse eller sänkt betyg*. Konsekvenser som nämns bland svaren är till exempel att en avstängning även kan leda till förlorat CSN eller förlust av studentboende. Man kan också konkretisera risken för upptäckt. *Genom det nyhetsbrev som regelbundet går ut till studenterna informerar vi (självklat utan att ange namn eller detaljer) om disciplinärenden, för att få studenterna medvetna om att det faktiskt händer att studenter blir upptäckta och fällas i disciplinnämnden*.

Bland fritextsvaren från lärare ger några uttryck för en uppfattning att det är mycket svårt att få gehör för sin uppfattning i disciplinnämnden. Detta motsägs delvis av vårt material, där 307 av totalt 377 anmälningar till disciplinnämnden (81 procent) ledde till någon form av konsekvens för studenten.

Plagiatkontroll och Urkund

Det vanligaste är att alla examinerande digitala inlämningar granskas. Några nämner att man även kör andra typer av inlämningar, som inte är examinerande (se ovan), och några svar anger att man granskar ”del flesta” eller att det beror på lärare. Ett svar får sammanfatta: *Vi har gjort Urkundskontroll obligatorisk för alla kandidat- och masteruppsatser då det då blir relativt "odramatiskt" och förutsägbart att en kontroll genomförs. Examinator avgör i andra kurser om en Urkundskontroll ska utföras på olika typer av inlämningar. Ofta kan man konstruera uppgifter så att det i princip inte går att plagiera. Dock kommer vi aldrig att komma åt så kallade "spökskrivare" när det gäller uppsatsskrivande som inte kan ske i en övervakad tentasal.*

Eftersom Urkund är universitetets upphandlade verktyg för plagiatkontroll är det naturligt att det är Urkund som dominerar. De flesta beskriver Urkund som acceptabelt till bra, men vissa svagheter tas upp. En svaghet är vilken sorts material som kan granskas. *Många arbeten kan vara stora och innehålla många bilder, texter och byggda program som är svåra att testa.* Bland svagheter som ofta nämns är att sådant material som inte finns tillgängligt digitalt, t ex mycket kurslitteratur, inte finns i Urkunds underlag och därför inte identifieras.

Flera av de som svarar noterar att man känt igen boktexter som inte fångats av Urkund, eller att man noterat kvalitetsskillnader i framställningen, och därefter hittat ursprunget genom att söka på t ex Google. Ett annat vanligt klagomål är också att Urkund kan ge olika procenttal för samma grad av plagiat, vilket gör det svårt att sätta upp gränser för när fördjupad granskning ska ske.

Önskemål om förändringar och stöd

De avslutande fritextfrågorna i enkäten handlade om man önskade sig mer stöd eller information, eller förändringar i riktlinjer för hantering av misstänkta disciplinbrott. En majoritet av svaren berör på olika sätt behovet av mer information. Det efterfrågas mer utförlig information riktad till studenter på ett mer tillgängligt sätt: *Information och riktlinjer finns för mig som personal. Men, de gånger jag anmält misstanke har jag saknat en länk till en samlad infosida med regelverk, rutiner, överklagansmöjligheter, eventuella konsekvenser, studentkårens information och eventuell annan information en student behöver för att kunna hantera situationen formellt. Det är av betydelse att studenten med lätthet finner saklig information. Samma informationssamling kan länkas till i studiehandledningar.*

Flera svar tar upp att samma information kan vara användbar för både studenter och institution, t ex att få tillgång till en samling av identifierade fall.

- *Önskar att fakulteten eller ännu hellre hum-sam-jur hade en MYCKET tydlig gemensam infosida om plagiat med info till både studenter och lärare så att varje institution slapp uppfinna hjulet hela tiden genom att skapa egna informationssidor och försöka hålla sig uppdaterade på vad som egentligen gäller.*
- *Plagiatärenden är knepiga och tar tid att förstå fullt ut, tycker jag. Stöd som jag känner skulle vara bra är praktiska exempel på ärenden som har både lett till disciplinåtgärd och som lämnades utan åtgärd.*

Vidare efterlyses förändringar och stöd i processen, samt mer utbildning, riktat specifikt till institutionerna

- *Behöver en tydligare mall, gärna ett digitalt formulär, för anmälan. Minska mängden av dokumentation som behövs för underlaget.*
- *En strömlinjeformning/förenkling i hanteringen av plagieringsärenden.*
- *Det vore bra med regelbunden utbildning om plagiat. Jag deltog t.ex. på ett seminarium på CEUL och förstått att frågan är mer komplex än vad man tror och därför vore det bra att fördjupa kunskaperna med jämna mellanrum. Även studenterna skulle kunna ha nytta av någon sorts självlärningskurs om ämnet. Både på svenska och på engelska med tanke på studentunderlaget.*
- *Gärna mer info gällande studenter med psykisk ohälsa som rättshaverister t ex. gärna i form av öppna föreläsningar för anställda.*

Som nämnts är det inte alla fall av misstänkte disciplinära förseelser som anmäls till disciplinnämnden. Flera önskar sig mer stöd i att besluta om att anmäla eller ej, och några av svaren efterlyser någon form av medelväg. *Jag skulle tycka att det vore bra med någon guidning för var gränsen går när vi måste anmäla. Vi har haft några fall där vi sett att någon student tydligt fuskat, för att de gjort precis samma fel som någon annan, eller använt väldigt ovanliga ord, men i en ganska avgränsad del av tentan. Ibland skulle det då vara skönt och kanske relevant med en varning, men som jag förstår får vi inte det, så antingen gör vi inget (det brukar vi inte) eller så anmäler vi till disciplinnämnden trots att det känns lite för lite.*

Som tidigare nämnts, kan det finnas flera fördelar med att studenter rutinmässigt påminns om reglerna och får försäkra att man följt dessa. Flera förslag tar upp hur detta skulle kunna lösas centralt. *Gärna en automatiserad funktion i mondo/athena där studenten vid hemtentainlämningar måste kryssa i en checklista i stil med: är det rätt version du laddar upp, och en försäkran om att texten inte nyttjat andras texter utan att hänvisa till dessa. Innan detta är ikryssat så kan man inte ladda upp sin tenta.*

Avslutningsvis, två förslag handlar om förändringar i regler för lärare, som kan spela roll för upptäckten av plagiat men också för dess uppkomst.

- *Jag tror att det vore bra om det kom tydliga riktlinjer om att alla examinationsuppgifter SKA granskas i det här avseendet. Nu är det många lärare som inte granskar resultaten, även om t.ex. hemtentor i stort sett alltid körs via Urkund.*

- *Skarpare påbud att examinationer ska följas av genomgång av tentamina. Det är påfallande ofta som plagiat osv sker vid omtentamen och ofta har studenten inte fått hjälp att förstå mer än inför första tentamenstillfället. En återkoppling gör examinationen till ett inlärningsstillfälle.*

Sammanfattning

Samtliga institutioner som svarade på enkäten har anmält något ärende till disciplinnämnden under de senaste fem åren. De flesta har anmält 1-11 ärenden, men ett par institutioner har anmält 80-101 ärenden. De vanligaste formerna av upptäckt fusk enligt svaren är plagiat, otillåtet samarbete och otillåtna hjälpmedel. Den samlade bilden i svaren, är att antalet fall är stabilt över tiden.

Av svaren framgår att det överlag finns inarbetade rutiner på institutionerna, att misstänkt fusk ska anmälas till den på institutionen som är ansvarig för disciplinärenden. I de fall misstänkt fusk inte tas vidare handlar det oftast om en osäkerhet huruvida det faktiskt rör sig om ett disciplinärende. I de situationerna finns en viktig balansgång så att den utredning som ska ske på institutionen, inte blir en ersättning för den formella process som ska ske vid disciplinnämnden.

I svaren från studierektorer och lärare finns många exempel på sätt att förebygga disciplinärenden. Framför allt handlar det om att informera om såväl vad man inte får göra som vad man som student bör göra. Det ges även exempel på hur förändringar i upplägg av examination eller handledning kan minska risken för olika typer av fusk.

Länkar

Motverka plagiering

<https://www.su.se/ceul/resurser/examinera-studenter/plagiering/motverka-plagiering-1.3049>

Riktlinjer för disciplinärenden vid Stockholms universitet

<https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/styrdokument-regelboken/utbildning/riktlinjer-f%C3%B6r-disciplin%C3%A4renden-vid-stockholms-universitet-1.62397>

Disciplinära åtgärder och avskiljande

<https://www.su.se/medarbetare/organisation-styrning/juridik/disciplin%C3%A4ra-%C3%A5tg%C3%A4rder-och-avskiljande>

Bilaga 1 Enkät till studierektorer

Bilaga 2. Enkät till lärare

Mail till studierektorer:

Hej!

I olika sammanhang, bland annat vid studierektorsmöten, har disciplinärenden flera gånger lyfts fram som ökande i antal och krävande att hantera. Fakultetsnämnden har därför givit i uppdrag till Arbetsgruppen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (SAGA), att inventera de typer av disciplinärenden som äger rum hos institutionerna, att identifiera områden där stöd efterfrågas från institutionerna, samt att om möjligt identifiera tillvägagångssätt för att förebygga och hantera disciplinärenden.

Syftet med enkäten är alltså att SAGA ska kunna uppmärksamma gemensamma problem och behov, och möjliga lösningar som kan vara till nytta för fler i arbetet att förebygga och hantera disciplinärenden. Det kommer inte att ske någon utvärdering av individuella institutioner, och endast goda exempel och gemensamma utmaningar kommer att spridas.

Vi ser med stort intresse fram emot ditt svar senast den 31 augusti! Eftersom det är flera möjligheter till fritextsvar i enkäten kan det ta lite olika lång tid att fylla i den. Mellan 15-45 minuter är en uppskattning, beroende på dina svar. Om ni är flera som arbetar med frågan på institutionen får ni gärna koordinera mellan er vem/vilka som svarar på enkäten. Huvudsaken att vi får heltäckande svar från institutionen.

Länk till enkäten: <https://survey.su.se/Survey/28747>

Enkätfrågor:

1. Har institutionen anmält ärenden till disciplinnämnden under de senaste fem åren?
 - a. Ungefär hur många gånger de senaste fem åren har institutionen anmält någon form av disciplinärende?
 - i. Plagiat, ungefär hur många?
 - ii. Otillåtna hjälpmedel ungefär hur många?
 - iii. Otillåtet samarbete, ungefär hur många?
 - iv. Störande beteende, ungefär hur många?
 - v. Vilka erfarenheter av att anmäla disciplinärenden vill du dela med dig av?
 - b. Berätta om du ser någon trend i ärendena, t ex att någon typ av disciplinärenden ökar eller minskar.
2. Har du varit med om att överväga att anmäla en situation men valt att inte göra det?
 - a. Ja/Nej
 - b. Inte anmält därför att (flera val möjliga)
 - i. Osäker på om det är disciplinärende
 - ii. För resurskrävande
 - iii. Osäkerhet angående processen
 - iv. Annan anledning
 - c. Berätta gärna mer om situationen, hur du valde att hantera den och vad som påverkade dina beslut
3. Kan du ge exempel på hur du själv eller ni gemensamt på din institution arbetat för att förebygga olika typer av disciplinärenden (t ex vid salstentor, inlämningsuppgifter). Berätta

gärna om lyckade förändringar I stort eller smått, som kanske kan vara till nytta för andra att känna till.

4. Vilka riktlinjer har ni på institutionen vad gäller plagiatkontroll? Flera val möjliga
 - i. Vi granskar alla typer av inlämningar
 - ii. Examinator avgör
 - iii. Vi granskar endast vissa typer av inlämningar
 - b. Vilka typer av inlämningar granskas?
5. Vilka typer av plagiatkontroll används på din institution? Flera val möjliga.
 - i. Urkund
 - ii. Google
 - iii. Annan
 - b. Hur resonerar ni vid val av plagiatkontroll? Eventuella synpunkter på Urkund.
6. Kan du ge exempel på områden där du själv eller institutionen skulle önska er mer stöd eller information från fakulteten eller genom centrala riktlinjer.
7. Saknar du något I SUs riktlinjer för hantering av misstänkta disciplinärenden?
8. Vilken institution tillhör du?

Mail till lärare:

Hej!

I olika sammanhang, bland annat vid studierektorsmöten, har disciplinärenden flera gånger lyfts fram som ökande i antal och krävande att hantera. Fakultetsnämnden har därför givit i uppdrag till Arbetsgruppen för utbildning på grundnivå och avancerad nivå (SAGA), att inventera de typer av disciplinärenden som äger rum hos institutionerna, att identifiera områden där stöd efterfrågas från institutionerna, samt att om möjligt identifiera tillvägagångssätt för att förebygga och hantera disciplinärenden.

*Som lärare på SU är du ofta den som först får hantera möjliga disciplinärenden, även om det är någon annan på institutionen som tar en eventuell process vidare. Vi är därför mycket intresserade av dina erfarenheter av disciplinfrågor, och hoppas att du har möjlighet att svara på enkäten **senast den 31 augusti**. Eftersom det är flera möjligheter till fritextsvar i enkäten kan det ta lite olika lång tid att fylla i den. Mellan 15-45 minuter är en uppskattning, beroende på dina svar.*

Syftet med enkäten är alltså att SAGA ska kunna uppmärksamma gemensamma problem och behov, och bra lösningar som kan vara till nytta för fler i arbetet att förebygga och hantera disciplinärenden. Det kommer inte att ske någon utvärdering av individuella institutioner, och endast goda exempel och gemensamma utmaningar kommer att spridas.

Länk till enkäten: <https://survey.su.se/Survey/28750>

Enkätfrågor:

1. Om du i din roll som lärare misstänkt eller upptäckt fusk, hur har du hanterat situationen?
Flera val möjliga.
 - i. Talade med studenten
 - ii. Rådfrågade studierektor/ansvarig för disciplinärenden/prefekt
 - iii. Annat
 - b. Berätta gärna lite mer om situationen, hur du valde att hantera den och vad som påverkade dina beslut
2. Ungefär hur många gånger de senaste fem åren har du hanterat någon form av disciplinärende?
 - i. Plagiat, ungefär hur många?
 - ii. Otillåtna hjälpmedel ungefär hur många?
 - iii. Otillåtet samarbete, ungefär hur många?
 - iv. Störande beteende, ungefär hur många?
 - v. Vilka erfarenheter av att anmäla disciplinärenden vill du dela med dig av?
 - b. Berätta om du ser någon trend i ärendena, t ex att någon typ av disciplinärenden ökar eller minskar.
3. Har du varit med om att överväga att anmäla en situation men valt att inte göra det?
 - a. Ja/Nej
 - b. Inte anmält därför att (flera val möjliga)
 - i. Osäker på om det är disciplinärende
 - ii. För resurskrävande

- iii. Osäkerhet angående processen
 - iv. Annan anledning
 - c. Berätta gärna mer om situationen, hur du valde att hantera den och vad som påverkade dina beslut
- 4. Kan du ge exempel på hur du själv eller ni gemensamt på din institution arbetat för att förebygga olika typer av disciplinärenden (t ex vid salstentor, inlämningsuppgifter). Berätta gärna om lyckade förändringar i stort eller smått, som kanske kan vara till nytta för andra att känna till.
- 5. Vilka riktlinjer har ni på institutionen vad gäller plagiatkontroll? Flera val möjliga.
 - i. Vi granskar alla typer av inlämningar
 - ii. Examinator avgör
 - iii. Vi granskar endast vissa typer av inlämningar
- b. Vilka typer av inlämningar granskas?
- 6. Vilka typer av plagiatkontroll används på din institution? Flera val möjliga.
 - i. Urkund
 - ii. Google
 - iii. Annan
- b. Hur resonerar ni vid val av plagiatkontroll? Eventuella synpunkter på Urkund.
- 7. Kan du ge exempel på områden där du själv eller institutionen skulle önska er mer stöd eller information från fakulteten eller genom centrala riktlinjer.
- 8. Saknar du något i SUs riktlinjer för hantering av misstänkta disciplinärenden?
- 9. Vilken institution tillhör du?